

Limfjorden, idet det er forbudt dels at fiske og falbyde Hummer, som ikke have en Længde af 8 Tommer, maalt fra Pandehornets Spids til Sømmestiftens Kant, dels overhovedet at fiske og falbyde Hummer i Maanederne August og September. Der er nu efter Udvalgets Formening Grund til ikke blot at bibeholde en saadan Bestemmelse for Limfjordens Bebovende, men ogsaa at udvide den til at gjælde for det øvrige Rige. Der har paa enkelte Steder ved Jyllands Kyst, saaledes ved Irishals, Irisholmene og Læsø, været, og er tildels endnu, et ret godt Hummersfiskeri; men det er i de senere Aar, især ved Holmene, aftaget kjendelig og vistnok paa Grund af Opfiskning. Stjøndt det kan have sin Vanstuelighed videnskabelig at begrunde det, synes de Erfaringer, der ere gjorte navnlig i Norge, bestemt at godtgjøre, at Hummersfiskeriet baade kan ødelægges ved Opfiskning og atter bringes paa Fode igjen ved Fredning. En saadan Fredning, beroende paa et Forbud mod at Hummerfangst i flere eller færre Maaneder af Aaret, er ogsaa, saavidt Udvalget bekjendt, Løb i Norge, Sverige og Skotland, og der hæver sig allerede Stenmer i Nordamerika for at faa lignende Indskrænkninger indførte der. Udvalget foreslaar derfor, at Fredningsbestemmelsen fra Limfjordstogningen udvides til en almengjældende Regel, dog med nogle Forandringer i samme, af hvilke særlig maa fremhæves den, at Fredningstiden forlægges fra August og September til Juni og Juli. At frede Hummeren ved vore Kyster i de to forinaævnte Maaneder foreskommer Udvalget aldeles hensigtsløs, da der ikke er noget vigtigere Moment i Hummerens Naturhistorie, som særligt vides at være knyttet til disse to Maaneder. Det er derfor foreslaaet at faae Fredningstiden henlagt til Juli Maaned, i hvilken Hummeren efter de Oplysninger, som have staaet til Udvalgets Raadighed, hos os i Almindelighed er „blød," d. v. s. skal stifte eller nylig har stiftet Stal og derfor er uspiselig og uaffættelig som Handelsvare. Da den imidlertid af denne Grund ogsaa vil være mindre udsat for at stiles paa denne Tid, under almindelige Forhold — man har dog i Norge Erfaring for, at Konkurrence mellem Opfiskerne kan føre dertil — vil dens Fredning i Juli Maaned alene neppe være af stor Betydning, naar dertil ikke føies Juii Maaned som den, hvori Hummerhunnen formemmelig (thi om en Del af Mai Maaned gjælder formodentlig det samme) dels har moden Udrogn (d. v. s. Rogn med Fosterdannelse i), dels bærer den spæde udtaktede Yngel under sin Vagtrop (Hale). Derved at der gives denne Yngel Tid og Sted til at gjenemgaa denne sin første Livsperiode paa den af Naturen anviste Maade, vil der formentlig allerbedst sørges for at Hummersfiskeriet ikke griber altfor forstyrrende ind i dette værdifulde Krebsdyrs naturlige Formering. Et Forbud alene mod at fange Hummerne i denne Periode vilde ikke ramme Hensigten, da Fiskerne snart vilde finde paa ved at afstrabe Rognen eller Yngelen at give de fangne Hummer for den Uslyndige Afseende af at være Hanner. Den foreslaaede Fredetid — der er kortere end den flere andre Steder gjældende — vil saaledes være mindre trykkende for Fiskerne og Fiskehandelen end den nu gjældende og dog efter al Rimelighed bedre ramme Formaalet dermed (Smign. Bilag V [S. 51] til Udvalgets Forhandlingsprotokol). Ved den lille Forandring i Aaalbestemmelsen for den salgbare Hummer har Udvalget troet at finde en mere praktisk Form for denne Bestemmelse og tillige at kunne den rette Grændse mellem hvad der her er tilladt og ikke tilladt, nærmere.

§ 12. D. X. 5—10—43, giver, som bekjendt, Grundejerne ved Havets Kyster Eneret til at drive Fiskeri ved Aalegaarde i Havet udfor deres Grunde. Denne Ret for Grundejerne er af gammel Oprindelse, idet den allerede findes fastsat i Christian III's Gaandfæstning af 1536, dog kun for de adelige Grundejere, og senere i samme Konges Necesser af 1547 og 1558; Christian V's Lov udvidede først Retten til alle Grundejere og gjorde saaledes Eneretsbestemmelsen til en almengjældende Regel for Aalegaardsfiskeri i Havet. Denne Grundejernes saaledes indrømmede Aalegaardsret, der nu har bestaaet i Aarhundreder, har utvivlsomt sin Oprindelse fra selve de Forhold, hvorunder det paagjældende, overordentlig vigtige Fiskeri foregaar, og er til stor Gaavn for dets Drift. Ligesom der derfor ikke af Hensyn til dette Fiskeri er Grund til at gjøre nogen Forandring i den allerede fastsatte Lovregel, saaledes vil dette af andre Grunde neppe lade sig gjøre. Af den nævnte Eneret, der oprindeligt var en Slags Privilegium, men nu fremtræder som en til Grundejendommen ved Havet knyttet privat Herlighedsret, er nemlig afledet en Mængde andre private Rettigheder, idet Aalegaardsretten paa mange Steder er bortfæstet eller bortlejet, henlagt til Fæstegaarde som en Del af Fæstet, tillagt Embeder som Lønning, eller endog helt bortsolgt ved Stjodning fra Kystejendommen, saa at den fremtræder som en selvstændig fast Ejendomsret. Der kan derfor efter Udvalgets Mening ikke være Spørgsmaal om andet, end at bibeholde de gjældende Bestemmelser om Aalegaardsretten som Undtagelse fra den almindelige i Lovforslagets § 4 udtalte Regel om alle Statsborgeres frie Adgang til Havfiskeriet, og § 12 gaar derfor kun ud paa at udtale Reglen efter 5—10—43 med Forbehold af den Ordning, som i Henhold til samme i Tidernes Løb har udviklet sig, saaledes at det tillige udtales, at Aalegaardsretten kan ved Salg stilles fra Kystgrunden, idet der ikke synes at være tilstrækkelig Foie til at nægte Kystejeren Ret til paa denne Maade at disponere over den heromhandlede til hans Ejendom liggende Herlighed.

§ D. X. 5—10—43 er fra Grundejernes Aalegaardsret undtaget „de Fjorde, som Kongen